

כ"ח בכסלו תשפ"ב
2 בדצמבר 2021
חוזר מס' ח- 06-2678

לכבוד
התאגידים הבנקאיים והסולקים

הנדון: גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)
(הוראות הדיווח לציבור)

מבוא

1. במסגרת הצעדים שנוקט הפיקוח על הבנקים כדי לחזק את התרומה לסביבה ולחברה של המערכת הבנקאית ובכך לחזק את קיימות (sustainability) המערכת הבנקאית והמשק לטווח ארוך, ולאור הניסיון שנצבר במערכת הבנקאית בישראל ובבנקים בעולם בגילוי על נושאים אלה, עלה הצורך לתקן את הוראות הדיווח לציבור בנושא גילוי על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG - Environmental, Social and Governance).
2. לפיכך, ולאחר התייעצות עם וועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם המפקח על הבנקים, ועם הוועדה המייעצת לעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, תיקנתי את הוראות הדיווח לציבור כמפורט להלן.

התיקונים להוראות

גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)

3. סעיף 6 בעמוד 2-620 יעודכן, כמפורט בהוראה
4. סעיף 3ב(2) בעמוד 1-650 יעודכן, כמפורט בהוראה.
5. עמוד 1-655 יעודכן, כמפורט בהוראה.

דברי הסבר

6. במסגרת הצעדים שנוקט הפיקוח על הבנקים כדי לחזק את התרומה לסביבה ולחברה של המערכת הבנקאית ובכך לחזק את קיימות המערכת הבנקאית והמשק לטווח ארוך, ולאור הניסיון שנצבר במערכת הבנקאית בישראל ובבנקים בעולם בגילוי על נושאים אלה, התיקונים להוראות הדיווח לציבור מעדכנים את דרישות הגילוי בהוראותינו המתייחסות להיבטי סביבה, חברה וממשל בפעילות התאגיד הבנקאי. במסגרת זו:

בדוח הדירקטוריון וההנהלה:

- 6.1. הובהר כי על תאגיד בנקאי לציין תמצית של מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים, וכן לציין היבטים מהותיים של סביבה, חברה וממשל של התאגיד הבנקאי המשתלבים ביעדים ובאסטרטגיית העסקית שלו.

בדוח סביבה, חברה וממשל (ESG):

- 6.2. לאור הגילוי המקובל בבנקים מובילים בעולם, שם הדוח השתנה מ"דוח אחריות תאגידית" ל"דוח סביבה, חברה וממשל (ESG)".

- 6.3. נקבע כי תאגידים בנקאיים יערכו דוח סביבה, חברה וממשל שנתי, במקום הדרישה הקיימת בהוראותינו לפרסום דוח אחריות תאגידית זו שנתי.
- 6.4. מועד הפרסום של הדוח הוקדם לעד ארבעה חודשים לאחר סיום שנת הדיווח.
- 6.5. הובהרו ההנחיות לגבי מטרת הדוח, תוכן הדוח והדוגמאות לנושאים שניתן להתייחס אליהם בדוח.
- 6.6. הובהר כי הדוח צריך להיחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי.
7. בנוסף, לאור ההתפתחות המהירה בגילוי על נושאים אלה, צוין בהוראות המתייחסות לדוח על סביבה, חברה וממשל, כי על תאגיד בנקאי לשקול את הצורך לעדכן את הגילוי בתחום זה בהתאם לתקנים ולפרקטיקות גילוי מובילות של בנקים בעולם, ולתת גילוי לתקנים הרלבנטיים לפיהם הוא פועל בתחום זה¹.

גילוי לציבור על סיכונים סביבתיים

8. נוסף סעיף קטן ו. בעמוד 17-620, כמפורט בהוראה.

דברי הסבר:

9. הובהרה הדרישה הקיימת בהוראותינו לתיאור הסיכונים הסביבתיים ואופן ניהולם.
10. לעניין זה מובהר בנוסף כי בהתאם לדרישות הגילוי הקיימות בהוראות הדיווח לציבור, ולאור הנחיות בנושא גילוי על סיכונים הנובעים משינויי אקלים שפורסמו לאחרונה בעולם, לרבות הנחיות של ה-FSB², על תאגיד בנקאי לבחון את הצורך להרחיב את הגילוי בנושא זה, בדוח הדירקטוריון וההנהלה ובדוח סביבה, חברה וממשל, לפי העניין, כדי לשקף שינויים מהותיים בסיכונים הסביבתיים הספציפיים אליהם הוא חשוף, לרבות בשל התפתחויות הקשורות לשינויי אקלים ולסיכונים מעבר, וכדי לשקף שינויים מהותיים באופן הניהול של סיכונים אלה. במסגרת זו יש להביא בחשבון, בין היתר:
- 10.1. השפעה של הסכמים בינלאומיים הקשורים לסיכונים סביבתיים, לרבות הסכמים הקשורים לשינויי אקלים³.
- 10.2. התפתחויות חוקיות, טכנולוגיות, פוליטיות והתפתחויות ספציפיות אחרות בקשר לסיכונים סביבתיים, לרבות התפתחויות הקשורות לשינויי אקלים, אשר עשויות ליצור סיכונים חדשים לתאגיד הבנקאי.

תחולה

11. ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר זה יחולו על תאגידים בנקאיים. ההוראות שנקבעו בהתאם לסעיפים 3-5 לחוזר זה ייושמו ברמה הגבוהה ביותר של הקבוצה הבנקאית.
12. מומלץ לסולקים מהותיים שאינם חלק מקבוצה בנקאית, לשלב בדוח הדירקטוריון וההנהלה גילוי על היבטי סביבה, חברה וממשל, ולפרסם דוח נפרד על פעילויות אלה.
13. בכוננתנו להמשיך לעקוב אחר דרישות גילוי לציבור בעולם ואחר פרקטיקות מובילות בגילוי לציבור של בנקים מובילים בעולם בנושא זה, ולעדכן ככל שנדרש את הוראות הדיווח לציבור, לרבות בהקשר של גילוי לציבור על ידי סולקים מהותיים.

תחילה והוראות מעבר

14. תאגידים בנקאיים יישמו את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר זה החל מדוחות לשנת 2021 ואילך.
15. כדי להקל על היערכות התאגידים הבנקאיים ליישום חוזר זה, תאגיד בנקאי רשאי:

¹ כגון תקנים של ה-Global Reporting Initiative, תקנים של ה-Sustainability Accounting Standards Board, או תקנים אחרים שנהוג לציין אותם בדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים בעולם.

² דוח סופי מיוני, 2017 בנושא: Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures.

³ כגון הסכם פאריז משנת 2015.

15.1. לפרסם דוח סביבה, חברה וממשל לשנת 2021 עד ליום 30.6.2022, ולפרסם דוח סביבה, חברה וממשל לשנת 2022 עד ליום 31.5.2023.

15.2. לכלול בדוח הדירקטוריון לשנת 2021 תמצית של מדדי סביבה, חברה וממשל כמותיים עיקריים, בהתבסס על המידע הזמין בידיו במועד פרסום הדוח.

16. תאגיד בנקאי המתקשה ביישום הוראות אלו יפנה אל מר עידו גליל, מנהל יחידת דיווח כספי. האמור מתייחס גם לקשיים הקשורים ליישום לראשונה.

עדכון קבצים

17. רצ"ב דפי העדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור.

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
* (4/15) [1] 620-1	(4/15) [1] 620-1
(12/21) [3] 620-2	(12/17) [2] 620-2
(12/21) [3] 620-17	(2/17) [2] 620-17-20
* (2/17) [2] 620-18-20	-----
(12/21) [5] 650-1	(7/18) [4] 650-1
(12/21) [3] 655-1	(8/15) [2] 655-1
(12/21) [2] 699-146	(8/21) [1] 699-146

בכבוד רב,

יאיר אבידן

המפקח על הבנקים

דוח הדירקטוריון וההנהלה של תאגיד בנקאי המוגש לאסיפה הכללית של בעלי מניות**כללי**

1. דוח הדירקטוריון וההנהלה נועד להביא בפני המשתמשים בדוח השנתי את נקודת המבט של הדירקטוריון וההנהלה לגבי תמונת התאגיד הבנקאי כפי שהיא משתקפת בחלקים האחרים של הדוח השנתי. זאת כדי שדוח הדירקטוריון וההנהלה יהווה את חוליית הקשר בין הדוחות הנותנים ביטוי למצב העסק בעבר לבין משתמש שאמור לקבל החלטות על עסקיו עם התאגיד הבנקאי בעתיד.
2. על הדירקטוריון וההנהלה לקבוע את המבחנים למהותיות גילוי עניינים שונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה. קביעה זו תביא בחשבון את מטרתו העיקרית של הדוח - להביא בפני המשתמשים את נקודת המבט של הדירקטוריון וההנהלה לגבי התאגיד הבנקאי. המידע האמור אינו אמור להביא לכדי חשיפה של עסקאות ספציפיות או של סודות עסקיים אחרים של התאגיד הבנקאי.
3. מידע מהותי שניתן לו גילוי לפי הוראות אלה יוצג לפי סדר הפרקים ולפי סדר הסעיפים בכל פרק, כפי שמפורט בהוראות אלה. ניתן להוסיף הדגשות, הפניות או מידע מהותי נוסף, לפי העניין.
4. דוח הדירקטוריון וההנהלה יכלול תיאור והסברים של התפתחות התאגיד הבנקאי וחברות הבת המהותיות שלו בתקופת הדוח והתפתחויות לאחר תקופת הדוח, לפי העניין, תוך הסתמכות על ניתוח הנתונים הכלולים בדוחות הכספיים, ונתונים נוספים לפי הצורך.
5. המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה ייכלל במסגרת הפרקים הבאים:

עמודפרק

620-2	א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
620-3	ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
620-10	ג. סקירת הסיכונים
620-16	ד. מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
	ה. מידע נוסף שלדעת הדירקטוריון וההנהלה ראוי לכלול אותו בדוח הדירקטוריון וההנהלה, אך אינו מתאים לדעתם לפרקים האחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

6. פרק הסקירה הכללית, היעדים והאסטרטגיה נועד לתאר את התאגיד הבנקאי, תחומי הפעילות שלו, ביצועיו, הסיכונים אליהם הוא חשוף, וכן את היעדים והאסטרטגיה של התאגיד הבנקאי. הפרק יכלול התייחסות לנושאים הבאים:

- א. תיאור תמציתי של התאגיד הבנקאי ותחומי הפעילות העיקריים שלו;
- ב. מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות של התאגיד הבנקאי, לרבות מדדי ביצוע עיקריים לפי מתכונת הלוח בנספח 1.
- בנוסף, תיכלל התייחסות תמציתית למדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים¹.
- ג. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהתאגיד הבנקאי חשוף אליהם;
- ד. תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית, וצפי להתפתחות בשנה הקרובה, העוקבת לשנת הדוח. התיאור יכלול התייחסות לנושאים כגון:

- (1) פירוט היעדים והאסטרטגיה העסקית, לרבות מגמות והתפתחויות בעסקים השונים ובמגזרי הפעילות השונים;
- (2) תיאור האמצעים שינקטו לצורך ביצוע היעדים והאסטרטגיה העסקית;
- (3) פירוט ההזדמנויות והאיזמים הנובעים מן היעדים והאסטרטגיה העסקית, לרבות התייחסות לשינויים בתשואות מול הסיכונים;
- (4) כניסה משמעותית לפעילויות חדשות, עסקים חדשים ויציאה מעסקים קיימים;
- (5) רכישות, מיזוגים ושיתופי פעולה אסטרטגיים;
- (6) שינויים בפרישה הגיאוגרפית הבין-לאומית;
- (7) שינויים משמעותיים באופן ניהול העסקים, במערך השיווקי, בטיפול בלקוחות ובמערכות ההפצה;
- (8) פרויקטים עיקריים שהתאגיד הבנקאי מתכנן לבצע;
- (9) שינויים משמעותיים במבנה הארגוני והמשפטי;
- (10) שינויים משמעותיים במערך משאבי האנוש, במערך טכנולוגיות המידע ובמערכות הלוגיסטיות;
- (11) שינויים משמעותיים במבנה ההון ובמקורות המימון.

ה. תאגיד בנקאי יציין היבטי סביבה, חברה וממשל מהותיים של התאגיד הבנקאי המשתלבים ביעדים ובאסטרטגיה העסקית שלו המתוארים בדוח¹. תאגיד בנקאי רשאי שלא לכלול התייחסות לעניינים המפורטים לעיל אם הדבר עלול למנוע השלמת פעולה או פעילות של התאגיד הבנקאי או עסקה שהתאגיד צד לה או שיש לו עניין בה, או להרע באופן משמעותי את תנאיה או את מצב התאגיד הבנקאי, ובלבד שלא פורסם ברבים על ידי התאגיד הבנקאי מידע בדבר עניינים אלה.

ה. נושאים נוספים שראוי לדעת הדירקטוריון וההנהלה להדגיש.

¹ דרישות הגילוי על היבטי סביבה, חברה וממשל ייושמו ברמה הגבוהה ביותר של הקבוצה הבנקאית.

ה. סיכון תפעולי

18. במסגרת ההתייחסות לנושא זה יש לתאר את הסיכונים התפעוליים שהתאגיד הבנקאי חשוף אליהם ולכלול סקירה איכותית של אופן ניהולם. במסגרת זו יש לכלול, בין היתר, התייחסות לנושאים הבאים :

- א. תיאור הסיכון, מדדים כמותיים לחשיפה לסיכון וסקירה של אופן ניהולו.
- ב. הפנייה לגילוי על סיכון תפעולי שנכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים (פרק 651).

ו. סיכון סביבתי

19. במסגרת ההתייחסות לנושא זה יש לתאר את הסיכונים הסביבתיים, לרבות סיכונים אקלים וסיכונים מעבר, שהתאגיד הבנקאי חשוף אליהם ולכלול סקירה של אופן ניהולם. במסגרת זו יש לכלול, בין היתר מדדים כמותיים למדידת החשיפה לסיכונים אלה ופירוט, ככל שמהותי, לפרטים נוספים בהתאם לאמור בסעיף 28 בתוספת הראשונה לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת התשקיף – מבנה וצורה), התשכ"ט – 1969.

ז. סיכונים אחרים

20. סיכונים אחרים

- א. יינתן תיאור של סיכונים מהותיים אחרים, אם וכאשר רלוונטי לתאגיד הבנקאי ומהותי, וסקירה של אופן ניהול סיכונים אלה.
- ב. יוצגו כל גורמי הסיכון, בטבלה כמפורט בנספח 10, על פי טיבם – סיכונים מאקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים מיוחדים לתאגיד הבנקאי – וידורגו בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, לדעת הדירקטוריון, על עסקי התאגיד הבנקאי – השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

21. הפרק על מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים יכול להתייחס לנושאים הבאים :

- א. גילוי לגבי המדיניות החשבונאית של התאגיד הבנקאי בנושאים קריטיים,
- ב. גילוי לגבי האומדנים החשבונאיים הקריטיים בהם עשה שימוש התאגיד הבנקאי,
- ג. גילוי לגבי בקרות ונהלים.

להלן הרחבה נוספת לגבי הגילוי הנדרש.

א. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

22. דירקטוריון התאגיד הבנקאי ורואי חשבון המבקרים צריכים להתמקד במיוחד בהערכת המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, שיושמה בדוחות הכספיים. במהלך עריכת ביקורת של דוחות כספיים, רואי חשבון בוחנים את שיקולי ההנהלה ביישום מדיניות חשבונאית. תשומת לב מיוחדת למדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים תגביר את יעילות תהליך הביקורת. הנהלת התאגיד הבנקאי מצידה, צריכה להיות מוכנה לנמק את הבחירה, היישום והגילוי של מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים במיוחד, על מנת שרואי החשבון יוכלו להניח את דעתם בהתייחס ליישום ולגילוי.

23. דירקטוריון התאגיד הבנקאי צריך לוודא שהגילוי בדוח הדירקטוריון בהתייחס למדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים, הנו מאוזן ו-fully responsive. כדי לסייע להבנה של המשתמשים בדוחות, ראוי שתאגיד בנקאי יסביר במסגרת פרק זה את ההשפעות של מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים, שיושמה, הנימוקים שהובאו בחשבון בעת החלטה על יישומה והסבירות לדיווח שונה מהותית, כתוצאה משימוש בהנחות אחרות או אם יתקיימו תנאים אחרים.
- מצ"ב בנספח 11 הנחיות נוספות הרלוונטיות לתאגיד בנקאי המציין בדוח הדירקטוריון כי מדיניות קביעת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים שלו היא מדיניות חשבונאית קריטית.
24. לפני סיום עריכה של דוחות כספיים שנתיים, הדירקטוריון או האורגן הראוי צריך לסקור את הבחירה, היישום והגילוי לגבי מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים. הדירקטוריון או האורגן הראוי צריך לבחון את נהלי העבודה של ההנהלה בבחירת המדיניות החשבונאית. מומלץ לערוך דיונים בין הדירקטוריון או האורגן הראוי לבין ההנהלה וראוי החשבון בעניין נאותות המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, המועמדת ליישום.
25. תאגידים בנקאיים, הנהלות וראוי חשבון שאינם בטוחים לגבי יישום של עיקרון חשבונאי מקובל ספציפי יפנו למנהל יחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית. אנו מעודדים את התאגידים הבנקאיים, ההנהלות וראוי החשבון, הלוקחים חלק באחריות, לדווח באופן הוגן ומדויק על המצב הכספי ותוצאות הפעילות של התאגיד הבנקאי להיעזר בצוות המקצועי הפיקוח על הבנקים. נשתדל לתת סיוע זה בזמן קצר כי מטרתנו לטפל בבעיות לפני התרחשותן.

ב. אומדנים חשבונאיים קריטיים

26. עשה התאגיד הבנקאי שימוש בדוחות הכספיים שלו באומדנים חשבונאיים קריטיים, יצוין בדוח הדירקטוריון כל אומדן כאמור ויוסברו העניינים האלה, בהתייחס לכל אומדן חשבונאי קריטי בנפרד.
- א. האופן שבו הוא נקבע, לרבות העובדות, ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס לבחירה בו, ולרבות הסבר בדבר חשיבותו;
- ב. השפעתו הכמותית על הדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי, לרבות ציון הסעיפים בדוחות הכספיים שהושפעו מהשימוש בו;
- ג. כל גורם שיש להתייחס אליו כעשוי להביא לכך שיהיה צורך לשנות את האומדן או לסטות ממנו;
- ד. כל שינוי מהותי שנעשה ביחס לאומדן במהלך שלוש השנים שקדמו לתאריך הדוח, לרבות סיבות השינוי והשפעתו על הדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.
- ה. התבסס האומדן החשבונאי הקריטי על הנחות הכרוכות באי-ודאות משמעותית במיוחד או ששינוי סביר באומדן כאמור עשוי להיות בעל השפעה מהותית במיוחד על הצגת מצבו הפיננסי של התאגיד הבנקאי או על תוצאות פעילותו – יובא, בנוסף לנדרש לעיל, גם ניתוח גישות של האומדן החשבונאי הקריטי, תוך מתן פירוט בדבר אי-הוודאות או ההשפעות האפשריות כאמור.

27. לעניין זה:

"אומדן חשבונאי קריטי" - אומדן שיש לכלול אותו, לפי כל דין, לרבות לפי הוראות המפקח על הבנקים, בדוחות כספיים, ששימש בסיס לקביעת ערכו של נתון בדוחות הכספיים, ואשר מתקיימים בו כל אלה:

א. בעת בחירתו נדרש התאגיד הבנקאי להניח הנחות, בקשר עם נסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית;

ב. שינוי סביר בו, לרבות שימוש באומדן חלופי סביר, עשוי להיות בעל השפעה מהותית על הצגת מצבו הפיננסי של התאגיד הבנקאי או תוצאות פעילותו.

28. יפורטו פערים משמעותיים, אם קיימים כאלה, בין ההנחות, האמדנים והתחזיות המהותיים שהונחו בבסיס הערכת שווי, לרבות חוות דעת מקצועית, שצורפה לדיווח בשלוש השנים שקדמו לתאריך הדוח, ובין התממשותם של אלה בפועל, תוך פירוט הסיבות להיווצרות פערים אלה והשפעתם על השווי שנקבע; לעניין זה, "דיווח", "הערכת שווי", "חוות דעת מקצועית" – כמשמעותן בפרק 610 בדבר דוח שנתי של תאגיד בנקאי;

ג. בקרות ונהלים

29. ינתן גילוי ל"בקרות ונהלים" על-פי האמור להלן:

א. הגדרות:

בסעיף זה ובסעיף 9 להוראות הדיווח לציבור בדבר דוח הדירקטוריון והנהלה הרבעוני של תאגיד בנקאי (פרק 661) -

"**בקרות ונהלים לגבי הגילוי**", "**בקרה פנימית על דיווח כספי**", "**חולשה מהותית**", "**ליקוי משמעותי**" – כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 בדבר "בקרות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי" (להלן – הוראה 309).

ב. בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

1) יש ליתן גילוי בדבר מסקנות המנכ"ל והחשבונאי הראשי, או אדם המבצע בפועל את אותו תפקיד, באשר לאפקטיביות הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי לסוף הרבעון, בהתבסס על ההערכה הנדרשת בסעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309.

2) כאשר הנהלת התאגיד בנקאי מעריכה כי הבקרות ונהלים לגבי הגילוי הינם אפקטיביים, ינתן גילוי על-פי הנוסח המפורט להלן:

"הנהלת התאגיד הבנקאי, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי של התאגיד הבנקאי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל התאגיד הבנקאי והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהתאגיד הבנקאי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו".

(3) כאשר להנהלת התאגיד הבנקאי ולחשבונאי הראשי נתגלתה חולשה מהותית בבקורות ובנהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא תוקנה והנהלת התאגיד הבנקאי מעריכה כי בקורות הגילוי והנהלים הינם אפקטיביים, מעבר לנוסח הגילוי לעיל, ינתן גם פירוט הכולל, בין השאר, גילוי על מהות החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי והאמצעים שנקטו לשיפור הבקורות והנהלים.

(4) כאשר להנהלת התאגיד הבנקאי ולחשבונאי הראשי נתגלתה חולשה מהותית בבקורות ובנהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא לא תוקנה, ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי, האמצעים שנקטו לשיפור הבקורות והנהלים, אלו פעולות מוצעות ננקטו בטרם פורסם הדוח ולוחות הזמנים הצפויים לתיקונה.

ג. בקרה פנימית על דיווח כספי:

(1) יש ליתן גילוי בדבר כל שינוי בבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי שזוהה במסגרת ההערכה הנדרשת בסעיף 6 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 ואירע ברבעון האחרון, שיש לו השפעה מהותית או שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי.

(2) לא אירע ברבעון הרביעי כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה בעמ' 2-1-625), ינתן גילוי על-פי הנוסח המפורט להלן:

"במהלך הרבעון הרביעי המסתיים ביום 31 בדצמבר 20xx לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי".

(3) אירע שינוי ברבעון הרביעי בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה בעמ' 2-1-625), ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות השינוי והנסיבות לכך.

העמוד הבא : עמ' 1-621

פרסום מידע שנתי באינטרנט

1. מבוא

- 1) תאגיד בנקאי יפרסם באתר האינטרנט שלו הזמין לציבור מידע כאמור בסעיף 3 להלן.
- 2) הנדרש לפי פרק זה, הינו בנוסף לדרישות בסעיפים 1. ו- 2. בעמוד 1-605 להוראות אלו.

2. מועד פרסום

פרסום המידע המפורט בסעיף 3. א ו-3. ב. 1) להלן באתר האינטרנט יהיה במועד פרסום הדוח השנתי לציבור. פרסום המידע המפורט בסעיף 3. ב. 2) להלן יהיה בתוך ארבעה חודשים מסוף שנת הדיווח. פרסום המידע המפורט בסעיף 3. ב. 3) להלן יהיה בתוך 90 יום מסוף שנת הדיווח.

3. מידע אותו יש לפרסם באתר האינטרנט

אתר האינטרנט של תאגיד בנקאי יכלול פרק בדבר "מידע כספי" במסגרתו ייכללו שני פרקי משנה :
א. "דוחות שנתיים ורבעוניים" – במסגרת פרק משנה זה ייכלל המידע השנתי הבא :

- 1) דוח שנתי כנדרש בפרק 610 להוראות אלו.
- 2) קובץ פורמט XBRL (Instance Document) הנשלח ליחידה למידע ודיווח בפיקוח על הבנקים כנדרש בסעיף 6. בפרק 610 להוראות אלו. קובץ זה יפורסם באותה מתכונת ובאותו פורמט דיווח, כפי שדווח ליחידת מידע ודיווח בפיקוח על הבנקים.
בנוסף, תאגיד בנקאי החייב בדיווח לפי חוק ניירות ערך, יפרסם את הקובץ האמור גם בדיווח האלקטרוני (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך) של התאגיד הבנקאי.
- 3) קובץ פורמט Excel בהתאם להנחיות יחידת מידע ודיווח בפיקוח על הבנקים.
- 4) הערה לפיה ניתן למצוא מידע נוסף על קבצי XBRL באתר האינטרנט של בנק ישראל¹, וכי בכל מקרה בו קיים חשש לחוסר התאמה במידע שניתן בהתאם לסעיפים קטנים 1-3 לעיל, יש להסתמך על המידע שניתן בהתאם לסעיף קטן 1 לעיל.

ב. "גילויים פיקוחיים נוספים" – במסגרת פרק משנה זה ייכלל המידע השנתי הבא :

- 1) תת פרק בדבר "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" במסגרתו ייכלל :
א) הדוח הנפרד הנדרש בהתאם לסעיף 6 בעמוד 2-651
ב) המידע הנדרש בהתאם לפרק 652.
- 2) תת פרק בדבר "דוח סביבה, חברה וממשל (ESG)" במסגרתו ייכלל דוח על סביבה, חברה וממשל (ESG) לתקופה של שנה, כנדרש בפרק 655 להוראות אלו. דרישה זו תיושם ברמה הגבוהה ביותר של הקבוצה בנקאית.
- 3) תת פרק בדבר "דוח שנתי לציבור על טיפול בתלונות" במסגרתו ייכלל דוח על טיפול בתלונות בכתב בהן הסתייגו הטיפול במהלך שנת הדיווח, כנדרש בפרק 656 להוראות אלו.

4. שמירת המידע:

המידע המפורסם באתר האינטרנט יישמר ללא הגבלת זמן.

¹ www.boi.org.il/he/BankingSupervision/SupervisorsDirectives/Pages/XBRL.aspx

דוח סביבה, חברה וממשל (ESG)

פעילויות בתחומי סביבה, חברה וממשל (Environmental, Social and Governance – להלן ESG)

1. פעילויות בתחומי סביבה, חברה וממשל משקפות תפיסת עולם המביאה להצלחה עסקית, תוך הטמעת שיקולים סביבתיים, חברתיים ושיקולי ממשל בקבלת ההחלטות של התאגיד הבנקאי. אימוץ תפיסה זו נועד לייצר יתרון תוך יצירת השפעות חיוביות על הסביבה, על החברה, ועל מחזיקי העניין (stakeholders) בתאגיד הבנקאי, לטובת קיימות (sustainability) ארוכת טווח של המשק.

דוח סביבה, חברה וממשל (ESG)

2. תאגיד בנקאי ייתן גילוי בדוח נפרד לאותם הנושאים הרלוונטיים לפעולותיו בתחומי סביבה, חברה וממשל במהלך השנה שהסתיימה במועד הדוח (תקופת הדיווח).
3. הדוח יראה את האופן שבו התאגיד הבנקאי פעל בשנת הדיווח כדי לתמוך במשק, בלקוחותיו, בסביבה, בקהילה ובעובדים שלו, ועשוי להתייחס לאסטרטגיה וליעדים של התאגיד הבנקאי בנושאי סביבה, חברה וממשל מהותיים, לרבות האופן שבו התאגיד הבנקאי שומר על קשר עם מחזיקי עניין (stakeholders) ובוחן את מידת המהותיות של הנושאים. הדוח יתייחס להתפתחויות מהותיות במהלך השנה, ולמדדים כמותיים עיקריים בהם התאגיד הבנקאי משתמש, בנושאים כגון:
 - א. תמיכה בצמיחה רחבה ובגישה רחבה של המשק לשירותים בנקאיים, לרבות בעת משבר,
 - ב. ניהול סיכונים והפחתת החשיפה של המשק לסיכונים מערכתיים,
 - ג. מחויבות לרמת שירות והגינות גבוהה ללקוחות ומחויבות לאתיקה בעסקים,
 - ד. הגנה על פרטיות ואבטחת המידע של הלקוחות ושל מחזיקי עניין אחרים,
 - ה. מחויבות למעורבות בקהילה,
 - ו. מחויבות לאיכות הסביבה,
 - ז. ניהול סיכונים סביבתיים, לרבות סיכונים אקלים וסיכונים מעבר, ושילוב שיקולים סביבתיים, חברתיים ושיקולי ממשל תאגידי בניתוח סיכון אשראי,
 - ח. מחויבות למניעת הלבנת הון ומימון טרור ומחויבות לתמיכה בציות לחוקים ותקנות,
 - ט. מחויבות לקוד אתי וממשל תאגידי חזק,
 - י. טיפוח עובדים וסביבת העבודה,
 - יא. קשר אחראי עם ספקים.
4. על תאגיד בנקאי לשקול את הצורך לעדכן את הגילוי בתחום זה בהתאם לתקנים ולפרקטיקות גילוי מובילות של בנקים בעולם, ולתת גילוי לתקנים הרלבנטיים לפיהם הוא פועל בתחום זה.
5. הדוח יאושר בדירקטוריון וייחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון ועל ידי המנהל הכללי. להנחיות נוספות בנושא זה ראה כללים שנקבעו בסעיף 4.טו. בהוראות הדיווח לציבור בדבר דוח שנתי של תאגיד בנקאי.

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2664 מיום 03/08/2021 ("1. יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל – גילוי על יחס מימון יציב נטו, 2. הצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה רבעוניים על בסיס שנתי")

להכניס עמוד	להוציא עמוד
*(12/17) [4] 620-15	(12/17) [4] 620-15
(8/21) [3] 620-16	(2/17) [2] 620-16
*(11/20) [5] 621-1	(11/20) [5] 621-1
(8/21) [4] 621-2	(11/20) [3] 621-2
(8/21) [4] 630-6	(10/16) [3] 630-6-7
*(10/16) [3] 630-7	_____
(8/21) [3] 633-11	(10/16) [2] 633-11
(8/21) [2] 633-12	(4/15) [1] 633-12
*(4/15) [1] 639-54	(4/15) [1] 639-54-55
(8/21) [2] 639-55	_____
651-1-98 גרסאות שונות	651-1-98 גרסאות שונות
*(12/17) [2] 661-1	(12/17) [2] 661-1
(8/21) [4] 661-2	(11/20) [3] 661-2
(8/21) [3] 661-3	(12/17) [2] 661-3
*(12/17) [2] 661-4	(12/17) [2] 661-4
(8/21) [2] 663-30	(4/15) [1] 663-30
(8/21) [1] 663-30.1	_____
*(11/20) [2] 664-10	(11/20) [2] 664-10
(8/21) [2] 664-11	(4/15) [1] 664-11
*(8/19) [3] 681-1	(8/19) [3] 681-1-2
(8/21) [4] 681-2	_____
(8/21) [1] 699-146	_____

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2678 מיום 02/12/2021 ("גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)")

להכניס עמוד	להוציא עמוד
*(4/15) [1] 620-1	(4/15) [1] 620-1
(12/21) [3] 620-2	(12/17) [2] 620-2
(12/21) [3] 620-17	(2/17) [2] 620-17-20
*(2/17) [2] 620-18-20	-----
(12/21) [5] 650-1	(7/18) [4] 650-1
(12/21) [3] 655-1	(8/15) [2] 655-1
(12/21) [2] 699-146	(8/21) [1] 699-146